

Minister Rozwoju,
Pracy i Technologii

Data: 25 listopada 2020
Znak sprawy: DAB-II.054.47.2020

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Dotyczy: oświadczenia złożonego przez senatora Sławomira Rybickiego podczas 17. posiedzenia Senatu RP w dniu 28 października 2020 r.

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na ww. oświadczenie senatorskie, uprzejmie przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Na wstępie wyjaśnić należy, iż ówczesny Minister Rozwoju (obecnie Minister Rozwoju, Pracy i Technologii) nie był autorem regulacji, o której mowa w ww. interpelacji.

W poprzednim stanie prawnym¹ art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, z późn. zm.), dalej jako: „ustawa COVID-19”, przewidywał w odniesieniu do projektowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych, w tym zmiany sposobu użytkowania, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, zwolnienie ze stosowania przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz. 1333, z późn. zm.), dalej jako: „ustawa – Prawo budowlane”, ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, z późn. zm.) oraz aktów planistycznych, o których mowa w tej ustawie, ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282, z późn. zm.), a w przypadku konieczności

¹ Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy COVID-19 art. 12 i 12b ustawy COVID-19 utraciły moc po upływie 180 dni od dnia wejścia w życie tej ustawy, co nastąpiło z dniem 5 września br.

poszerzenia bazy do udzielania świadczeń zdrowotnych, także przepisów wydanych na podstawie art. 22 ust. 3, 4 i 4a ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295, z późn. zm.).

Ponadto ww. art. 12 miał odpowiednio zastosowanie, zgodnie z art. 12b ust. 1 ustawy COVID-19, jeżeli do utrzymania ciągłości działania istotnych usług służących bezpośrednio przeciwdziałaniu i zwalczaniu COVID-19, w szczególności w zakresie telekomunikacji, łączności publicznej, transportu, świadczeń zdrowotnych, energetyki, handlu, gospodarki wodnej lub kanalizacyjnej, oczyszczania ścieków, porządku publicznego, obronności, niezbędne było projektowanie, budowa, przebudowa, zmiana sposobu użytkowania, remont, utrzymanie lub rozbiórka obiektów budowlanych.

W art. 2 ust. 2 ustawy COVID-19 określono, iż przez „przeciwdziałanie COVID-19” należy rozumieć wszelkie czynności związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych choroby COVID-19. Jak natomiast wynika z informacji uzyskanych z Ministerstwa Zdrowia oraz Głównego Inspektoratu Sanitarnego do ustalenia czy podjęte działanie ma na celu przeciwdziałanie COVID-19 konieczne jest ustalenie istnienia związku przyczynowo-skutkowego między daną czynnością (działaniem, zadaniem), a tym czy istotnie zwalcza ona (ogranicza, zapobiega, broni przed) COVID-19. Jeśli coś służy (może służyć) także albo przede wszystkim innemu celowi niż zwalczanie (ograniczanie, zapobieganie, obrona przed) COVID-19, to nie może być uznane za przeciwdziałanie tej chorobie.

Podkreślić przy tym należy, że zawarty w art. 12 ust. 1 ustawy COVID-19 katalog ustaw wyłączonych ze stosowania miał charakter zamknięty, tym samym w przypadku realizacji inwestycji w trybie art. 12 ustawy – COVID 19 konieczne było przestrzeganie pozostałych regulacji prawnych mających zastosowanie w danych przypadkach, w tym np. przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310, z późn. zm.), ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, z późn.zm.) czy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283), a także aktów prawa miejscowego wydanych na ich podstawie.

Wyjaśnić należy, iż przedmiotowa regulacja przygotowana została w związku z zaistniałym stanem epidemicznym i niedopuszczalne było jej wykorzystanie w celach wykraczających

poza cel ustawy COVID-19. Inwestor decydując się na podjęcie działań w trybie art. 12 ustawy COVID-19 powinien mieć świadomość, mając na uwadze cel tej ustawy i ustaw następnych tworzonych w związku z sytuacją epidemiczną, a także czasowe obowiązywanie art. 12 i 12b, iż w trybie tym powinny być realizowane takie zamierzenia inwestycyjne, których realizacja zakończy się w krótkim czasie, by mogły w ww. terminie wskazanym przez ustawę COVID-19 zostać wykorzystane do działań związanych ze zwalczaniem wirusa SARS-CoV-2.

Roboty budowlane mające na celu przeciwdziałanie COVID-19, wykonane na podstawie art. 12 ustawy COVID-19 w całości w czasie obowiązywania tego przepisu, są legalne w rozumieniu ustawy - Prawo budowlane i nie zmienia tego utrata mocy przez ten artykuł, natomiast roboty budowlane rozpoczęte, ale niezakończone w okresie obowiązywania art. 12 ustawy COVID-19 są legalne, jednak by je kontynuować lub zakończyć inwestor musi spełnić wymagania, jakie przepisy obowiązującego prawa przewidują dla danych robót budowlanych lub aktualnego stanu inwestycji. Wobec bowiem utraty mocy przez art. 12 ustawy COVID-19 dalsze działania poddane są stanowi prawnemu wynikającemu z ogólnych przepisów prawa, które na mocy tego artykułu zostały wyłączone ze stosowania. W związku z powyższym do robót budowlanych zwolnionych z procedur budowlanych, od 5 września br. zastosowanie mają m.in. przepisy ustawy - Prawo budowlane. Powyższe odnosi się także do sieci i urządzeń budowlanych związanych z obiektami budowlanymi zrealizowanymi w trybie ustawy COVID-19.

W tym miejscu dodać należy, że w dniu 3 listopada 2020 r. Prezydent RP podpisał ustawę z dnia 28 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19, która w art. 15 pkt 4 nowelizującym art. 46c ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, zakłada ponowne wprowadzenie uproszczonej procedury dla realizacji inwestycji w związku z przeciwdziałaniem epidemii, z tym że obecnie aby wyeliminować możliwość nadużywania przedmiotowej regulacji, wprowadzony został wymóg uzyskania w tym zakresie zgody wojewody. Ponadto, z ułatwień tych będą mogły skorzystać tylko podmioty lecznicze oraz inne podmioty działające na polecenie wojewody, ministra właściwego ds. zdrowia, Prezesa Rady Ministrów, a z jego upoważnienia na polecenie Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (brzmienie ww. art. 46c ust. 3: *W okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii do projektowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych, w tym zmiany sposobu użytkowania, przez podmioty wykonujące działalność leczniczą albo inne podmioty w związku z realizacją zadań objętych*

obowiązkiem albo poleceniem wydanym na podstawie art. 10d albo art. 11h ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842 i ...), w związku z przeciwdziałaniem epidemii, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz. 1333), ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, 471, 782, 1086 i 1378) oraz aktów planistycznych, o których mowa w tej ustawie, ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282, 782 i 1378), a w przypadku konieczności poszerzenia bazy do udzielania świadczeń zdrowotnych, także przepisów wydanych na podstawie art. 22 ust. 3, 4 i 4a ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej. Odstąpienie od stosowania przepisów, o których mowa w zdaniu pierwszym, wymaga zgody wojewody). Z przepisów ww. ustawy wynika, że prowadzenie robót budowlanych oraz zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części w związku z przeciwdziałaniem epidemii wymagają tak jak we wcześniejszym stanie prawnym niezwłocznego poinformowania organu administracji architektoniczno-budowlanej (nowododany art. 46c ust. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi). Ponadto, w przypadku prowadzenia robót budowlanych w związku z przeciwdziałaniem epidemii, których rozpoczęcie, zgodnie z przepisami ustawy – Prawo budowlane, wymaga uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę, inwestor jest obowiązany zapewnić objęcie kierownictwa oraz nadzoru nad tymi robotami przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane w odpowiednich specjalnościach, o których mowa w art. 15a tej ustawy (nowododany art. 46c ust. 7 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi).

Zaznaczyć przy tym należy, że do czasu wejścia w życie tej regulacji, co do zasady nastąpi z dniem następującym po dniu jej ogłoszenia, do projektowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych, w tym zmiany sposobu użytkowania, w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 mają zastosowanie obowiązujące przepisy ustawy - Prawo budowlane.

Ponadto wyjaśnić należy, że w przypadku zmiany sposobu użytkowania inwestycji zrealizowanych w trybie art. 12 ustawy COVID-19 po zakończeniu ich wykorzystywania do przeciwdziałania COVID-19 zastosowanie mają ogólnie obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa. Należy w tym miejscu wskazać, iż art. 71 ust. 2 ustawy – Prawo budowlane w odniesieniu do zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego

części nakłada obowiązek dokonania w tym przedmiocie zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej, do którego należy dołączyć określone dokumenty, w tym zaświadczenie wójta, burmistrza albo prezydenta miasta o zgodności zamierzonego sposobu użytkowania obiektu budowlanego z ustaleniami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w przypadku braku obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Do ww. zgłoszenia organ administracji architektoniczno-budowlanej zgodnie z art. 71 ust. 5 ustawy – Prawo budowlane zgłasza sprzeciw w przypadku wystąpienia określonych w tym przepisie przesłanek (np. naruszenie ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu albo możliwość spowodowania niedopuszczalnego pogorszenia stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków).

W odniesieniu do pytań z zakresu uprawnień organów do podejmowania działań w zakresie przedmiotowych inwestycji wyjaśnić należy, że wyłączenie w konkretnych przypadkach stosowania ustawy – Prawo budowlane nie spowodowało wyłączenia uprawnień organów nadzoru budowlanego do przeprowadzenia kontroli legalności prowadzonych robót budowlanych. W związku z powyższym organy nadzoru budowlanego dokonując w ramach przeprowadzanej kontroli ustaleń czy prawidłowo został zastosowany uproszczony tryb realizacji inwestycji, o którym mowa w art. 12 ustawy COVID-19, mają tym samym uprawnienia do weryfikacji czy wyłącznym celem podjętych przez inwestora działań jest przeciwdziałanie COVID-19. W przypadku ustalenia, że tryb ten został zastosowany niewłaściwie, co w konsekwencji oznacza, że do nielegalnie prowadzonych robót budowlanych zastosowanie ma ustawa - Prawo budowlane, organ nadzoru budowlanego zobowiązany jest wszcząć postępowanie w sprawie samowoli budowlanej na podstawie tej ustawy. Tym samym do robót budowlanych niewłaściwie realizowanych w trybie art. 12 ustawy COVID-19 mają zastosowanie ogólnie obowiązujące przepisy prawa budowlanego z zakresu samowoli budowlanych.

W związku z powyższym w przypadku wystąpienia wątpliwości organu administracji architektoniczno-budowlanej co do właściwego zastosowania art. 12 ustawy COVID-19, organ ten może zwrócić się do właściwego organu nadzoru budowlanego, który uprawniony jest do skontrolowania legalności robót budowlanych.

Dodać przy tym należy, że także w przypadku nielegalnej zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części zrealizowanego w trybie ustawy COVID-19 organ

nadzoru budowlanego ma uprawnienia do podjęcia działań, o których mowa w art. 71a ustawy – Prawo budowlane.

Odnosnie natomiast kwestii odpowiedzialności osób wykonujących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, w tym kierowników budowy, którzy brali udział w realizacji inwestycji z wykorzystaniem trybu art. 12 ustawy COVID-19 wyjaśnić należy, że odpowiadają oni za swoje działania tak samo jak w przypadku realizacji inwestycji na ogólnych zasadach. Tym samym osoby te podlegają odpowiedzialności zawodowej w budownictwie, o której mowa w rozdziale 10 ustawy – Prawo budowlane (wskazać przy tym należy na art. 97 ust. 1 ustawy – Prawo budowlane, który stanowi, że postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej w budownictwie wszczyna się na wniosek organu nadzoru budowlanego, właściwego dla miejsca popełnienia czynu lub stwierdzającego popełnienie czynu, złożony po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego) oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej, o której mowa w rozdziale 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa (Dz.U. z 2019 poz. 1117). Ponadto, do przypadków tych zastosowanie ma także rozdział 9 ustawy - Prawo budowlane, w którym przewidziane są przepisy karne – w związku z tym zgodnie z art. 93 i 94 ustawy - Prawo budowlane możliwe jest w stosunku do tych osób orzeczenie kary grzywny na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, w przypadku, gdy popełniły one któryś z czynów określonych w ww. art. 93 ustawy - Prawo budowlane.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Anna Kornecka
Podsekretarz Stanu

[podpisano elektronicznie]